

GORI SRCA

VJERSKI TJEDNIK

GOD. VI.

ZAGREB, 1. SRPNJA 1951.

»Kako i vidiš, kako je stišak Gospodin; blago dojviku, koji se unda u Nj.

(Ps 33, 9)

Pričemo u danasne
sv. Misa

BROJ 27

KAKO SE PREPOZNAVA UCITELJ

Vrlo lako prepoznavaju Spasitelja oni, koji puni dobre volje teže za istinom. Prepoznavaju Ga lako i brzo, jer je On sama istina. Kad se srećne iskrene oko s istinom, ona ga odmah obasja i rasvjetlji. Napuni mu srce istinitom vjerom. Ako pak istina kod nekog potamnila, ma i začas, spušta se na nj mračni i teško se u njemu raspozne.

Tako je to bilo uvijek. Pa je tako bilo već i s Apostolima, kad im se uskrnsli Spasitelj prvi puta ukazao. Prestrališi su se i pobojali. On im reče: »Mir vama. Ja sam, ne bojte se! A oni su zastrašeni i poplašeni mislili, da vide duha. I reče im: Što se plašite, i zašto sumnje nastaje u vašim srcima? Pogledajte ruke moje i noge moje! Ja sam glavom. Oripajte me i uvjerite se, jer duh nema kosti, kao što vidite, da ja imam. I ovo rekavši pokaza im ruke i noge. Budući da oni još nisu vjerovali od radosti i čudili se, reče im: Imate li ovdje što za jelo? (Lk. 24, 37-41).

Bio je isti Spasitelj koji će prije S latini crtanju Isu. Usprkos tomu nisu Ga prepoznali. Bili im je kao i ozdravljenjeno slijepcu, koga je Spasitelj pitao, da li što vidi. Doveli Mu slijepca: »I uzvuci za ruku slijepoga, izvede ga napolež iz dela. I pijušunvi mu u oči i stavljvi na nj svoje ruke, zapita ga, vidi li što. I pogledavši reče: Vidim ljudje, jer vidim kao drva gdje idu. Zatim mu ostavi ruke na oči njegove. I progleda i izlijeći se te gledaše sve bistrato. (Mrk. 8, 23-25).

Počije potpune i jasne vjere, sve je bistro gledao, a prije toga kao u magli. Tačno je u pomanjkanje žive vjere izbralo crite Uzkrstulog i Apostoli Ga gledali kao utvaru. Kod Marije Magdalene je bilo dosta nekoliko riječi, da se njezina vjera toliko oživi i njezina ljubav toliko usplami, da se odmah u njoj snagom vihora raspšrala magla s lica preobraženoga Spasitelja. A s Apostolima je morao Isus voditi dulji razgovor. Morao im pokazati probodene ruke i noge i s njima jesti. I samo teškom mukom odlagali su tamu sumnje i počeli jasno gledati preobraženoga Spasitelja. Sto je naime, slabija vjera, to se većim naporom uvršćuje. Sto su teže sumnje, to su potrebiti veći dokazi, kojima se one pobiju.

Oba učenika, koji su illi u Emausu još su imali slabiju vjera, nego li Apostoli. Zato oni nisu prepoznali Spasitelja, koji im se pridružio. Pa ni onda, kad su već gotovo jedan sat s Njima zajedno illi i razgovarali. Ali riječi Spasiteljeve su sve više i više raspljavale njihova srca. I kad im se On dao u presvetoj Prisjeti,

iada se istomi otvorile oči njihove duše. No da ih ponizi i kazni zbog njihove nevjere, isčeznu u taj čas.

Sv. Luka opisuje tu zgodu ovako: »I kad je bio s njima za stolom, uze krub, blagoslov, prelomi i dade im. I otvorile se oči i upoznaše Ga, a Njega nestade ispred očiju njihovih. I rekoše jedan drugome: Nije li gorjelo srce naše u nama, kad nam je govorio putem i tumačio nam Pisma?« (Lk. 23, 30-32).

Neki su Apostoli i učenici poslije Uzkrstnula Isusovu lovili ribu na jezeru Genezaretskom. Povukli se na svoj prijašnji posao. Mora da ih je na toagnala neka ravnodušnost i bezbojnjava, koja se uuvikla u njihove duše. Bacili su mrežu u noći, ali uspjeh nije odgovarao njihovim naporima. Rano ujutro stajao je Isus na obali i razgovarao s njima i nagovorio ih, da ponovno bacu mrežu. A u Njegovu je nagovoru bila neka sila, kojom se oni nisu mogli odprijeti.

Cinilo se, da su prečuli, da ih je njezino odjeljenje, ali bogati ribolov je nadgradi njihovu poslušnost i posuđanje. Sv. Ivan opisuje to: »Reče Simon Petar: Idem loviti ribu. Odgovorile mu: Idemo i mi s Tobom. Onda izradio i uđeo u ladiću, ali onu noć ništa ne uhvatila. Kad je bilo već jutro, stade Isus na obali, ali učenici nisu znali, da je Isus. Isus im reče: Djecu imate li što za jelo? Odgovorile Mu: nemamo. Reće im Isus: Bacite mrežu s desne strane ladice i naći ćete. Tada bacisće, i već jedne mogli vući od mnoštva riba. Tada onaj učenik, koga je Isus lju-

bio, reče Petru: Gospodin je! (IV. 20, 3-6).

Bogati ribolov, čudo i misao, da bi stranac mogao biti Spasitelj, podiže ih. I u toj pomisli uzbudi se ponovo uspavana stara ljubav prema Učitelju. Prvi, prije nego li iko drugi, podigne glas ljubljenu učenik iz potištena raspoloženja i izrake svoje mišljenje i ohrabri svoju vjeru. I kad su se upustili u razgovor sa strancem, udignje se njihova vjera i ljubav nad tmaste i mračne oblake njihovih duša. I konačno ih obvlada radosno veselje i prontke jasno gledanje i spoznajne, u kom su preporučani Isusu.

Ništa nije poučnije, nego li opisanje, kako se uskrnsli Isus ukariva. Nevjerni i tvrdoglavi Židovi nisu vidjeli proslavljeni tijelo Uzkrstuloga Spasitelja. I nisu Ga mogli vidjeti, dokle god ih je njihova nevjera sputavala i zatvaračim oči. A vjerni učenici i prijatelji Isusovi upoznaće Ga prema stupnju veličine i moći njihove vjere i žaru njihove ljubavi. Pa tako je isto i u svakom Isusovim učeniku u ljubavi i prijateljstvu svoga Učitelja. Sto naime imadu više vjere i ljubavi i revnosti u naslijeđovanju Isusa, to lakše i više i dalje se pomicu u spoznавању veličine i ljubavi Boga-Cvjeka. I to im se više ponosnjava sreću i blaženstvo u tom, da mogu biti prijatelji i odabranici Božji. Zato i Spasitelj kaže: »Tko mene ljubi, moju će riječi držati, i Otac će moj ljubiti njega, i k njemu ćemo doći i kod njega ćemo se nastaniti! (IV. 23).

Božanskom Srcu

Od vječnosti Ti si
otkrio zavore ljubavi, svoje,
ih osjeće jednom
stojeća

I ljudi u njima,
pa oči duše moje.
Ista je ljubav
vodila kroz pustinju duše
u obliku ognjena stupa.
Ista je ljubav uđinila,
da s Mojsijem govorit
i da grm kuprine vatrom propula.
Ista je ljubav
rodila u stalicu Tebe,
Ona je trpjeća

je na Golgoti žrtvovala sebe.
Ti zov si stoljeća mnogih,
Ti utješi si milona,
Tobe priznaje i hvali vasioni:

O Srce,
božansko Sree,
što prebiča iz ljubavi
medu Judima
i čuda mloči stavarš
u njihovim gradilima!
O Sreća, božansko Srce,
nek plameće ljubav! Tvoje
u nama gori i hara,
uči nas, Srce, kako se za vječnost
ponizno i smjelo sve pregara!

KATOLIČKA ŠKOLA ZA SLIJEP-
CE osnovana je prije šestog vremena
na egipatskom mjestu Shablim el Kom. U žemljama Srednjeg Istoka teške su
bolesti na očima vrlo česte, te mnogi
ljudi ostaju bez očnjeg vida. Prema
jednoj statistici postotak Egipćana
bolnih na očima. U ovoj katoličkoj ško-
li primat će se djeca bez obzira na
vjeron

SAVEZ NJEMACKE KATOLIČKE
MLADEŽI održao je nedavno svoj sa-
stanak u Karlsruhe. Mons. Wendelin
Rauch, nadbiskup Friburga u Br., po-
slao je tom priljevom katoličkoj mladeži poruku, u kojoj je istakao kao glavnu misao: »Katolička mladež treba da rije-
ješu i primjerom prenese katoličko
nasljedstvo iz prošlosti u sadašnjost i
budućnost.«

Pui do savršene vjere

Prvi put do savršene vjere je arđana u natrjana molitva, o čemu smo govo-
ri u posljednjem broju.

Drugi put je, da postignemo savršenu vjero, vježba. Treba da se često vježbamo budimo u duši čin vjere. Kre-
post se stiče vježbom. Kao što covjek
stide spretnost u mehaničkim radnja-
ma, pa u umjetnosti, trajnom vježbom,
tako to biva i kod krepstva. Tko često
budi čin vjere, dosegće će makroko do
savršenstva u vjeri. A čine vjere budimo
na taj način, da svaki dan iz kre-
sna srca kazemo Bogu: Gospodine, čvr-
sto vjerujem vje, što si objavio i što
po svojoj sv. Crkvi predizas vjerovati,
Bože, vjerujem, makar ne vide moje
oči... Ja sam aliđep za tako velike stvari,
a nebesi i zemlja u sva čika i ne-
živa priroda, kliju Ti slavu i pjevaju
hvalu. Makar me koliko obuzimalo
sumnje, makar često čujem i čitam, da
Te nema, da nemisli drugog života, ja
ostajem nepokošten u vjeri u Tebe i
tim višim priljanjem uz Tebo svoga Stvo-
ritelja i Boga... Ovakovim činima
vjere treba da često jačamo svoju vje-
ru, pa će nam učiniti ona ustaliti biti nepo-
koštena.

Kad god molimo Vjerovanje apostols-
ki, mislimo na svaki članak i na svaku
rijec, pa je duboko u srcu usadimo
okružimo s osjećajem odanosti, pon-
iznosti i iskrnog vjerovanja. Sv. Atan-
asije je predviđao u sv. Antonu Pusti-
njaku, da je još na smrtnoj svojoj po-
steli, optiminjao svoje učenike, da bu-
du stalni u vjeri u Isusa Krista i da
čvrsto drže katoličku nauku, koko je
zadržana u Sv. Pismu i u crkvenoj
predaji.

Treće sredstvo za postignuće savršene
vjere sastoji u tom, da se vježbamo
u svetim i krepnim djelima, jer po
kropsnim djelima vještači ostvăriva, a bez
njih niti slabih i umire. Sv. Pavlo kaže
o grešnicima: »Tvrde, da poznavaju Bo-
že, a djelima Ga niječ, a sv. Ivan apo-
stol: Tko kaže, da poznava Boga, a ne
daje Njegove zapovijedi, lažac je. Na
ove riječi Sv. Pismo dodaje sv. Gregur:
Ako je tome tako, to ćemo svoju vje-
re upoznati, kad promatravamo svoj ži-
ivot. Tada nam je vješta prava po-
tvrdjujućem djelima ono, što nam usta
govore. — Bez dobrih djela može, da-
duće da postoli vjera u našem srcu,
kao što se ona ne gubi; ali po našim
zilim djelima, ali bez dobrih djela ona
je mložavina, neplodna i od male koristi
za naš vječni život, a od nikakove za
kráčansku savršenost. Čim naprotiv
imamo vše dobrih djela, to vjera po-
njima sve više ostvăriva, jača i postaje
savršenijom. Kapetan Kornelije, o
kome piše Sv. Pismo, da je bio čovjek
po božujupanidim djelima, te je od
vjere u Boga došao do vjere u Isusa
Krista i primio sveto krštenje od apo-
stola Petra. Andreo mu je rekao: Tvoje
motive i tvoga dobra djela spomenuta
su pred Bogom.

Tko dakle želi, da postigne čvrstu
vjero, i da se po njoj popne do vrat-
ne savršenstva, treba da čini djela ljub-
avi, odricanja, poniznosti i poboznosti.

Ne či svaki, koj, mi govoriti: Gospodi-
ne, Gospodine, uči u kraljevstvo nebsko-
sko, nego onaj, koji vrši vještaču Oca mo-
jega, koji je na nebesima. Vrati, a ne
sam govoriti. Nemaju dakle pravo
oni, koji uče, da je za spasenje dovo-
jena sama vjera bez dobrih djela. Vjera
bez dobrih djela mrtva je. I davao vje-
ru, ali nemisnikovke zasluge, jer
nema dobrih djela, pa ne može u nebo.

Nastojimo, da nam svatov bude pun
dobrih djela, pa nam ne da tako često
dolaziti sumnje protiv vjere, nego como
osjetiti svu ljubav i slatko svoje
katoličke vjere, koja nas vodi u život
vjeveri.

VII. NEDJELJA PO BUNOVIMA

1. VII. 1951.

U danešnjem sv. Evangeliјu (Matej 15, 21) upućuje Isus svoje učenike, da se čuvaju lažnih proroka, koji dolaze u ovjem odjelu, a izaziva su u veli grabželjivim. Poznat će ih po njihovim plodovima. Koji budu rodili zlom plodovima, cibacit će se u ogan, a samo oni s dobrim plodovima, dobrim djetinama, dečići će u krajstvo nebesko.

1. Cuvajte se lažnih proraka. Mi imamo božanski istinu napisanu u SV. Pismu, koju neprevršivo naučava sv. Crkva. Ta istina, ako po njoj živimo, vodi nas u život vječni. Lažni proroci su ljudi, koji tu istinu ničeju, davio i naše strast, koje nam tu istinu zamraćuju i gresni život prikazuju u zamamnom obliku, ljuji primjeri zla ljudi, koji nas odvlače od te božanske nauke. Cuvajmo se svih tih lažnih protoka i prilinimo svom dušom uz pravu nauku, koja nam osigurava sreću, nesamo na drugom, nego i na ovom svijetu.

2. Svakog plemenita stabla rade dobrim plodovima. Mi smo plemenito stablo, ako smo bera grijeha i u nama stoljeće milost posvećujuća. Tada nam sva dobra djela radaju zasluže za nebo, a tona djela, koja nisu po sebi ni dobra ni zla, mogu postati dobra i zaslužna, ako učinimo za njih dobru nakamu. Raditi poslove svoga zvanja, učiti, štiti, spavati, jesti, nije po sebi ni dobro ni zlo. Ako mi za sva ova i silnina djele načinimo u jutro dobru nakamu, pa kažemo: Dragi Bože, sve, što danas budem govorio, mislio i radio, neka bude Tebi na slavu, tada nam sva naša djela preko dene, maskar su kašo nezmatna, postaju zaslužna za nebo. To su dobiti plodovi dobrog stabla.

3. Ne č svaki, koji mi govori: Godinje, uči u kraljevstvo nebesko, nego onaj, koji vrši volju Oca mojega, koji je na nebesima. Treba daške, da našu volju podvrsgnemo volji Božjoj, da hoćemo ono, što Bože hoće, a odbaćemo ono, što On neće. Ne može biti,

Rimski car Konstantin pobedio je 312. Makedonija kod Milijevskoga mesta u znaku svetoga kriza. Konstantin je gradio Carigrad kao svoju prijestolnicu, kad su u Tračiju navališi Sciti i prijetili da zauzmu Carigrad.

Galikan je bio carev vojskovođa protiv Scita. On je već pobijedio Perzijane. I seda je zatražio od cara, da mu dade za ženu svoju kćer Konstantiju, ako pobijedi Scite. Time je došao cara u načevu nepristru, jer je Konstantija bila kršćanka i zavjetovala svoje dječanstvo Bogu. Još je kćer poganka obolioja da je od strašnih člresa po svem bolesti. Liječnik je na sve načine mučio svojim liječenjem i palil joj ranu, ali nista nije koristilo. Tada se ona obratila svetoj mučenici djevjeti Agnez i na njezinu je grobu čudom ozdravila, da se keristi i zavjetovala dječanstvo Isusu Kristu. Za svoje dverjanike je izabrala svetu braću Ivana i Pavla. Kad je Konstantija saznala, da je car u teškoj nepristri zborog Galikanova zahajevanja, učišću, neka Galikanova zahtjevi udovolji, a ona se potpuno pouzdaje u svoga Spasitelja i Zaručnici. Zatražila je, da Galikancu dve kćeri, Atika i Artemizija, iz prve brake, odušaš dudu na njezin dvor, a Ivan i Pavla da prate Galikana u boj protiv Scita.

Djevica Konstantija uskoro je obratila na kršćanstvo Galikaneve kćeri. S njima je zajedno nepristreno molila za

da se Bog po našu ravninu, nego je bezuvjetno potrebito za naše dobro, da se mi po Njemu ravnanim. U tom je svu savršenosć života vršiti volju Oca nebeskoga, svoju volju slediti i Njegovom zapovjedima. Vršiti njegove zapovijed, kloniti se i činiti dobro, znati i vršiti volju Njegovu. Nastojimo sa svoje strane, da vršimo volju Božiju djejmila, a ne samo riječima, pa da si gurnemo udenu u kraljevstvo nebesko.

Crkva je spominje 25. lipnja.

obraćenju Galikanevo. Jer je Galikan još bio pogank. »O Isuse, Ti si reka: Sto god zaštete od Oca u moje Ime, dat će vam. Ja molim, obrati Galikana, koji hoće da me crne Tebi, Kriste, jedini moj Zaručnici!«

Bitka sa Scitimama zametnula se kod Filippopola. Oni su bili brojni i hrabri pa su potisnuli Galikanevu vojsku. Galikan je dao neprestano prinositi na susjednom brežuljku žrtve poganskim bogu ratu Marsu, ali uzulj. Tada im Ivan i Pavao rekose, da Mars nije nikakav bog, nego neka obeda, da će pristruvati kršćanstvo, pa će mu jedini pravi i istiniti Bog dati pobedu. Jedva je to Galikan obeočao, kad stane uzanžan miladi čovjek s križem na ramenima i pozove ga, da ga slijedi. Za Šas je bio okružen sa svih strana hrabrim vojniciima, koji su udarili na nepristreljača i raspršili ga. Scitci je kralj na koljenima zamolio milost. Galikan mu je poštio život kao i svim scitskim vojniciima. Ispunio je svoje obavećenje i postao kršćanom.

U Rimu je pobjednik Galikana s velikim slavljenjem dočekao car, careva mati u Helenu, Konstantiju i njegovu kćer, s djelom narodom. Galikan se odmah uputio na grobovima sv. apostola Petra i Pavla i ondje kiceće morto. Car se silno zadužio, jer je znao, da je Galikan bio pogank, na to da Galikan isprijevodi svoje obraćenje i reče, da je ždri bili svršeni kršćani, da se odriče druge življede i da će živjeti samo u službi Kristovoj. Konstantija i njegove kćeri plačale su od radosi nad ovakvim čudom.

Galikan je oslobodio svojih 5000 robova i povukao se u Ostiju. Odjek je njegovog i dvorlja stromalih, bolesnika, i robova. Za vrijeme Julijana Apostole je kao kršćan progna, pa je otčao u Aleksandriju. Tu mu je sudac Raujanel da odjeći glavu, jer nije bio žrtvotvori poganskim bogovima. Crkva ga spominje 25. lipnja.

da ta dva zida nisu sagradena iz potpunog materijala ili slično, pa da se tome ima pripisati uščuvanje? Raspredje. Međutim, imamo jednu činjenicu, koja unaprijed isključuje opravdanost ove slutnje. Sam Leonardo da Vinci dodao je naime Montorfanovu »Raspredje, neke figure, a to su vojvođe Ladislavio ili Moro i njegova obitelj, već nakon kratkog vremena bili su boje tih likova izbjegliće kao na njegovoj »Posljednjoj večeri. Samo konkretni likova uspijele je ukušati potpovršnim obnavljanjem. To, dakle znači da je sam Leonardo da Viñel kriješto mu njegove romak-djelo slikarske propada. Kriv utoliko, što je tražio novu tehniku rada, tehniku, koja je trebala spojiti u jednu način radu uljanim bojom i tehniku slikanja na svježoj žlici (ali fresco), i to na novi osjećaj; način, koji joj nije svemu uspijeo.

Sad se znanstvenicom točnošću mjeri temperaturna i vlagu i drugi mjerodavni čimbenici, prema kojima bi se moglo uđi u trav ujeti, pod kojima bi se »Posljednja večera« dala učinkoviti i svom sadržajem, ved dešta derunom obliku. Cijeli dio zida sa slikom doči će svojom prilidom pod staklo, a bit će zatvoren bez pristupa zraka, dok će se umjetno proizvoditi ona temperatura i vlagu, koje su za dajnje čuvanje skice najpogodnije.

Kakve su bile boje »Posljednje večere«, može se presuditi po nekim starijim kopijama. Jedna se suvremenija kopija nalazi u crkvi Ponte Caprasijskoj kod Lugane. Lijepo se ističu boje i na mozaiku u mintonovoj crkvi u Beču. A najvjernije bi imale doći do izrađala boje na gobelinu, koji se nalazi u Vatikanjskoj biblioteći.

ENGLESKI BISKUPI protestirali su protiv zakonskog prijedloga, po kojem bi se omogućilo razvod braka na temelju činjenice, da bračni drugovi sedam godina ne žive zajedno. Protestirali su i mnogi anglikanski biskupi.

OSAM ZVONA za novosagradenu crkvu sv. Eugenija u Rimu je bilo na sveden način blagoslovljeno u petak 20. travnja. Ova je crkva sagradena kaš opomeni na 50. godišnjicu misniva sv. Oca.

BIBLJA I „DIVLJI“ NARODI

Proučavajući kulturu današnjih divljih tj. primitivnih naroda, tih živih okamina prastare, prvočvrste ljudske kulture etnolog su ustanovali neke elemente u religioznoj predaji tih naroda, koji se upravo napadno staju s podacima, što nam ih daje Sv. Pismo. Pojam Najvišeg Biće je kod ovih naroda vrlo uživan, Najviša Biće je prema njihovu shvaćanju same dobrota, Osa je stvoritelj svega, ali ipak nije učročnik ni tjelesnog na čudoredovima za svijetu. Ono je vrhovni zakonodavac i sudac, koga se mora priznati Gospodarom i našedovati. Ga u Njegovoj dobroti, da u posljive smrti mogli živjeti u neposrednoj zajednici s Njime. Na pitanje, odakle primitivnim narodima ovako uživanjem pojmom o Najvišem Biću, poznati etnolog O. Schmidt odgovara: »Najstarija se zajednička religija ne može shvatiti u svojoj potpunosti, punim i vlastitosti, ako se ne privrati opstojnosti i djelovanju Boga, koji je ova religija osnovao time, što je ljudi osnova dosta osobno poučio o njenim načinima. Čudočnim pravilima i činima kulta. Ovo se stanoviste O. Schmidta u potpunosti podudara s predajom primitivnih naroda. Kod prakturnih naroda Kulic i Kumal u jugoistočnoj Australiji, Pigmejaca, Andamanaca i Semang u južnoj Aziji, Ritva Vrijet i Pernata, Maidi u centralnoj Kaliforniji te Samojeđa. Jurajci u europskom obalnom kraju Lebedon. Mora postoji predaja, po kojoj je Najviša Biće stvorio prvi ljudski par, poučio ga o religiji i ostaloj kulturi. Ova je poučka zatim prehlašila s koljenja na koljenje sve do danas. Tako predaja kod primitivnih naroda, na takvo veličinu zemljopisnim udaljenostima, a još i k tomu narodu, koji nemaju nikakvog liček ograničenog dodira s ostatnim svijetom, mora da potiče iz zadnjegodišnjeg života onoga doba prapovijesti, kada prije ljudi nisu živili raštepeno po zemljinoj kugli, već su živjeli u zajednici. Na drugi način nije moguće protumačiti skuladnost u predaji tako udaljenih naroda. A pošto sadržaj ove najstarije religije nadvišuje često naravnu umnu shvaćanja kasnijih kulturnih naroda, ne može se predpostaviti, da bi ta prvočvrsta religija bila plod umnog razmatranja i zaključivanja ovih primitivnih naroda. To nam potvrđuje i Sv. Pismo.

U Sv. Pismu nalazimo: »U početku stvorio Bog nebo i zemlju.« To isto tvrdi sv. najetarji narodi ili izriče ili nezavrsno time, što Najviša Biće naziva »Stvoritelj i Gospodar svoga.«

Sv. Pismo opisuje stvaranje čovjeka: »Tako Bog stvorio čovjeka... muško i žensko stvori...« Tada način Gospod Bog čovjeka od praha zemaljskoga i udahnuti mu u lice duh života.«

Svi primitivni narodi posjeduju predaju, da je Najviša Biće napose stvorio prvi ljudski par, Semang, Kulin, Maidu i Jurak posjeduju predaju, da je Najviša Biće načinio prvu ljudsku tjelesku, iz zemlje, uz to Kulin naduđenja, da im je udahnuo dušu na istu i nos, a Maidu, da ih je grijalo svojom topinom.

Sv. Pismo kaže: »Uzrokuje bojevnu boju u vrt edenid, da ga obrađuje i goji. A dade Gospod Bog čovjeku zapovijed: »Sa svakoga drveta u vrtu smješi žest; samo s drvetom spoznajemo dobra i mala, da naiđe Jer dijami boje a njeza, mora bl umjeti.«

Primitivni narodi posjeduju predaju, da je Najviša Biće preko ljudje versado za sebe nekom posebnom zaboravom. Prema predaji pigmejaca »Nigriti« Efe na Ituri, pritoku srednjeg Konga, Najviša Biće je odmah nakon stvaranja rekao prvom čovjeku: »Ti ćeš raditi djecu, koja će stanovati u sumi. Ali, javi moju zapovijed svojoj djeci: Od svega drveća sume smijeti jesti, ali od drveta Tabu ne.«

Sv. Pismo izvješćuje: »Vidje žena, kako je plod drveta dobar za jelo... I ona uze od njegova ploda i jede. I mudru svome, koja je bio uz nju, dade od uge... i on takoder jede.«

Predaja primitivnih naroda kaže da neka žena prekršila zabranu. [Najvišeg Biće] li na to poticala ljudi, a postjeđuju su toga naduđenja nevolje, a napose smrt, koje do tada nije bilo na svijetu.

Ogranak je etnološki materijal, koji je prikuplja škola O. Schmidta, a taj materijal nepoučno svjedoči, da primitivni narodi ne samo da posjeduju pojam Najvišeg Biće skoro jednak. Prisjećav, nego da posjeduju predaju o prvim danima ljudskoga roda napadno

Posljednja večera Leonarda da Vincija - propada

Za vrijeme drugog svjetskog rata palja je jedna teška britanska bomba na crkvu i samostan Santa Maria delle Grazie u Milatu. U blagavaoni toga samostana, na prednjem poprečnom zidu nalazi se glasovita slika »Posljednja večera« od Leonarda da Vincija, našlikana 1496./97. po nalogu vojvode Lodovico I. Moro učinjanom bojom na suhom zidu. Pored portreta »Mona Lisa« je »Posljednja večera« najpoznatija slika tog velikog majstora talijanskog renesansne.

I jedno drugo djelo imalo je i ima svoju sudbinosnu povijest. Jedan nacionalni fanatik, koji nije mogao podnijeti činjenicu, da se »Mona Lisa« nalazi izvan Italije, ukrao je 1911. ovo remek-djelo iz Louvre-a u Parizu. Slika je u prošnjem 1913. pronađena u Firenci i vraćena u Louvre.

»Posljednja večera« prouzročila je mnogo slikeboj, kod ljudstva omjerljivosti, i u razlogu, što su boje bile izgubile svoju svjetlinu u toljkoj mjeri, da su čak nestajale i konture pojedinih likova. Godine 1970. bila je slika već tako

blijedila i nezaranja, da ju je slika Belotti mora obnoviti. Radilo se o prvoj rekonstrukciji slike. A nije bilo potrebno. Do nove rekonstrukcije došlo je 1770., a slikari Massa i Baratta činili su što je bilo u njihovoj moci. Međutim, ni tom se obnovom nije moglo stati na kraj daljnjem propadanju, tako da je Cavagnari narodničkim tehnikom nastojao spriječiti proces daljnje propadanja, načinom način, da je originalna slikarstvo prilikom doista izgubilo.

Upravo barbarski stradal je »Posljednja večera« Leonarda da Vincija, kad su Napoleonovi vojnici probili vrata kroz zid, na kojem se nalazi slika. Tom su prilikom, slobodno vlastne vrata, potpuno uništili Spasiteljeve noge i prednji dio stola.

Kad je pri kraju prošlog svjetskog rata, na dvoriku samostana Santa Maria delle Grazie eksplodirala teška bomba, pretvorena su u medu ostalim dva ududna zida u ruševinu. Prilikom su sačuvana dva proprečna zida, prednji, na kojem se nalazi »Posljednja večera« Leonarda da Vincija, i stražnji, na kojem je našlikano »Raspredje« od Giovannija Donata Montorfana. Kako je moguće, da su ta dva dela alkarskata sačuvana, jedva se može razumjeti, da bi bilo naivno misliti na »čudo«.

Dojam, što ga danas ostavlja »Posljednja večera«, vrlo je žalosten. Boje su bijele, bez narodnog izražaja. Neke su slične i ne moguće razvoditi na krajnjim detaljima, ačko su malo drugi sid, na kojem se nalazi »Raspredje«, što ga je slično sličicama slika prilikom utjecaja na njihovu sličicu. I oboje su učinjene na crkvi Ponte Caprasijskoj kod Lugane. Lijepo se ističu boje i na mozaiku u mintonovoj crkvi u Beču. A najvjernije bi imale doći do izrađala boje na gobelinu, koji se nalazi u Vatikanjskoj biblioteći.

NJEGOVA USPOMENA

(Nastavak sa strane 2.)

to bilo... — I njegove posvećene ruke lagano se spuste na dječje glavice. Na zidu je vježala slika prve svete Misе, a dolje na onu sličice pisalo je imena onog sretnog svećenika i datum: 29. VI. 19...

Dječa su te vježbe dobila na poljku po jednu svetu sličicu, i otigli su kući sa srecem punim platica, češćom za svećenstvo.

I svakog od njih je te vježbe rekao: »Biti cu svećenik!« I obujala su zaspali i tonu svetom odlukom, jer još nisu znali i onu: »Mnogo je zvanih, ali malo odabranih.«

A svećenik te je većer dugi klečao pred Raspodom u svojoj sobi i kroz suze zahvaljujući, što je i on došao u četu odabranih.

N.

